

Program Wychowawczo – Profilaktyczny: Szkoła Podstawowa Nr 1 z Oddziałami Integracyjnymi w Zgierzu – rok szkolny 2025/2026

Podstawa prawna:

- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej (Dz.U.2009 nr 114 poz.946)
- Konwencja o Prawach Dziecka, przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych z dnia 20 listopada 1989 r. (Dz. U. z 1991 r.);
- Prawo oświatowe (Dz. U. z 2025 r. poz. 1043 i 1160);
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej (Dz. U. z 2024 r. poz. 996 oraz z 2025 r. poz. 378 i 1052);
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 18 sierpnia 2015 r. w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii (Dz. U. z 2020 r. poz. 1449);
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 grudnia 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach (Dz. U. z 2020 r. poz. 1604 oraz z 2024 r. poz. 933);
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz. U. z 2023r., poz. 1798);
- Statut Szkoły Podstawowej nr 1 z Oddziałami Integracyjnymi w Zgierzu, procedury i regulaminy wewnętrzne szkoły.

- **Wprowadzenie i założenia programu**

Szkoła Podstawowa nr 1 z Oddziałami Integracyjnymi w Zgierzu funkcjonuje w dwóch budynkach: przy ul. Piłsudskiego 1, w którym funkcjonują oddziały przedszkolne i odbywają się zajęcia dla klas 1-6 i w budynku przy ul. Musierowicza 2, gdzie uczęszczają uczniowie klas 7-8.

Do oddziałów integracyjnych uczęszczają uczniowie o specjalnych potrzebach edukacyjnych. W każdej klasie integracyjnej pracuje dwóch nauczycieli: nauczyciel wiodący i nauczyciel współorganizujący kształcenie, którzy wspólnie planują, realizują i oceniają pracę z uczniami. Program nauczania jest modyfikowany, aby dostosować go do potrzeb każdego ucznia. Uwzględnia się zarówno uczniów z orzeczeniem o potrzebie kształcenia specjalnego, jak i zdolnych. Wspólna nauka i zabawa w zróżnicowanym środowisku stwarza okazję do budowania wzajemnego szacunku, tolerancji i zrozumienia między dziećmi.

Szkoła realizuje Program Wychowawczo-Profilaktyczny, który został opracowany z udziałem rodziców, nauczycieli i uczniów. Jego powstanie poprzedziła diagnoza środowiska szkolnego oraz konsultacje ze specjalistami zatrudnionymi w szkole. Program opiera się na dwóch najważniejszych pojęciach:

1. **Wychowanie**-proces wspierania dziecka w rozwoju, umożliwianie mu osiągnięcia pełnej dojrzałości w sferze fizycznej, psychicznej, intelektualnej, społecznej i duchowej na miarę jego możliwości. Zależy nam, aby uczniowie umieli prowadzić zdrowy tryb życia, budować satysfakcjonujące relacje i współpracować z innymi, brać odpowiedzialność za własne postępowanie, dbać o bezpieczeństwo, dostrzegać potrzeby drugiego człowieka, kierować się przyjętymi w szkole wartościami, kształtować swoje postawy prospołeczne i patriotyczne.
2. **Profilaktyka**-podejmowanie działań, skierowanych do różnych grup, we współpracy z różnymi środowiskami i instytucjami które mają na celu zapobieganie pojawieniu się lub rozwojowi zaburzeń, chorób lub innych niekorzystnych zjawisk społecznych.

Misja i wizja szkoły

Misją Szkoły Podstawowej Nr 1 z Oddziałami Integracyjnymi w Zgierzu jest kształcenie i wychowanie uczniów w duchu wartości, wzajemnego szacunku, uczciwości, poczuciu odpowiedzialności za siebie i społeczność uczniowską.

Szkoła uczy poszanowania dla ojczyzny i polskiego dziedzictwa kulturowego, przy jednoczesnym otwarciu się na wartości kultur Europy i świata, stawia na budowanie pozytywnego obrazu szkoły poprzez kultywowanie i tworzenie jej tradycji.

Szkoła dba o jak najlepsze przygotowanie absolwentów do dalszego kształcenia oraz stworzenie uczniom takich warunków, aby każdy czuł się dobrze i bezpiecznie, miał możliwość rozwoju swojej osobowości i uzdolnień, a szkoła cieszyła się zaufaniem dzieci i rodziców oraz była pozytywnie postrzegana i ceniona w środowisku.

Szkoła zapewnia pomoc we wszechstronnym rozwoju uczniów w wymiarze fizycznym, psychicznym, społecznym, aksjologicznym i intelektualnym, świadczy pomoc psychologiczno-pedagogiczną uczniom i rodzicom.

Misją szkoły w obliczu współczesnych zagrożeń jest także przeciwdziałanie pojawianiu się zachowań ryzykownych, dbałość o zdrowie psychiczne uczniów oraz o szeroko rozumiane bezpieczeństwo uczniów, nauczycieli i rodziców/opiekunów.

W swoich działaniach staramy się, aby szkoła była szkołą nowoczesną, bezpieczną i przyjazną.

Kształcimy swoich wychowanków w oparciu o szacunek do drugiego człowieka, poszanowanie systemu wartości, dziedzictwa kulturowego i historycznego. Każdy uczeń w naszej szkole osiąga sukces na miarę swoich możliwości, uczy się żyć w środowisku i dla środowiska. Kształtujemy w uczniach wrażliwość na dobro, prawdę i piękno.

W pracy dydaktyczno-wychowawczej wykorzystujemy najnowsze narzędzia multimedialne i informatyczne, stosujemy nowoczesne metody nauczania i wychowania. Nauczyciele korzystają z zasobów unowocześnionych pracowni, oraz podejmują wiele działań innowacyjnych, realizując projekty edukacyjne i programy profilaktyczne.

Sylwetka absolwenta

Zadaniem Szkoły Podstawowej Nr 1 z Oddziałami Integracyjnymi w Zgierzu jest przygotowanie uczniów do efektywnego funkcjonowania w życiu społecznym oraz podejmowania samodzielnych decyzji w poczuciu odpowiedzialności za własny rozwój.

Uczeń kończący szkołę, posiada następujące cechy:

- 1) prowadzi zdrowy i higieniczny tryb życia;
- 2) radzi sobie z niepowodzeniami, stresem i trudnymi sytuacjami;
- 3) jest świadomy swoich umiejętności i możliwości;
- 4) posługuje się zdobytą wiedzą i umiejętnościami;
- 5) jest twórczy, stara się rozwiązać napotkane problemy, naukę traktuje jako coś naturalnego;
- 6) korzysta z różnych źródeł wiedzy i informacji, racjonalnie wykorzystuje narzędzia i technologie informatyczne;
- 7) jest ciekawy świata—ma określone zainteresowania, którym poświęca swój czas i stara się je rozwijać;
- 8) jest samodzielny—daje sobie radę w domu i szkole;
- 9) odpowiedzialny—gotów ponosić konsekwencje swoich czynów; potrafi zwrócić się o pomoc do osób z najbliższego otoczenia; działając w grupie poczuwa się do odpowiedzialności za efekty jej pracy;
- 10) jest uczciwy—mówi prawdę, szanuje cudzą własność, dotrzymuje słowa;
- 11) odnosi się z szacunkiem do języka, kultury, tradycji narodowej;

- 12) jest tolerancyjny–rozumie różnice między ludźmi, w każdym stara się dostrzec coś dobrego i zrozumieć go; pozytywnie patrzy na otaczający go świat, siebie i innych ludzi;
- 13) zna i rozumie zasady współżycia społecznego;
- 14) szanuje siebie i innych–nie stosuje przemocy, nie wyśmiewa się ze słabszych;
- 15) zna i stosuje zasady dobrych obyczajów i kultury osobistej, kieruje się w codziennym życiu zasadami etyki i moralności;
- 16) posiada wiedzę na temat współczesnych zagrożeń społecznych i cywilizacyjnych, podejmuje odpowiedzialne decyzje w trosce o bezpieczeństwo własne i innych;
- 17) szanuje prawo–przestrzega Statutu i regulaminów szkoły oraz innych zasad ustalonych przez organy Szkoły;
- 18) jest obowiązkowy i punktualny–dotrzymuje terminów, sprawnie planuje swoje zajęcia.

Diagnoza

1. Szkolny Program Wychowawczo-Profilaktyczny opracowany został na podstawie dokonanej diagnozy czynników chroniących i czynników ryzyka przy użyciu następujących narzędzi:
 - a) analizy sytuacji dydaktyczno-wychowawczej w szkole;
 - b) obserwacji uczniów na zajęciach lekcyjnych, pozalekcyjnych, uroczystościach szkolnych, podczas przerw, na boisku, w drodze do i ze szkoły oraz wyjść pozaszkolnych;
 - c) analizy dokumentacji wychowawców klas, zapisów w dziennikach klasowych, zapisów pedagoga, psychologa, analizy wytworów uczniów;
 - d) rozmów z uczniami, ich rodzicami, wychowawcami, nauczycielami, pracownikami policji i kuratorami sądowymi.

2. Na podstawie w/w narzędzi zdiagnozowano następujące problemy dotyczące uczniów naszej placówki:

- a) konflikty koleżeńskie rozwiązywane z użyciem agresji głównie słownej i sporadycznie-z użyciem siły fizycznej,
- b) stosowanie cyberprzemocy,
- c) poczucia bezpieczeństwa na terenie szkoły,
- d) nieobecności nieusprawiedliwione,
- e) próby eksperymentów ze środkami psychoaktywnymi, w tym palenie papierosów, e-papierosów, spożywanie napojów energetycznych,
- f) problemy z motywacją do nauki,
- g) zachowania autoagresywne,
- h) przemoc w rodzinie.

Najważniejsze cele wychowania i profilaktyki

1. Wspomaganie, wszechstronnego i harmonijnego rozwoju ucznia, z uwzględnieniem jego indywidualnej sytuacji. Zapewnienie mu bezpieczeństwa fizycznego, psychicznego i emocjonalnego.
2. Wspieranie ucznia w procesie nabywania wiedzy, sprawności, postaw i nawyków, które zapewniają mu przygotowanie do racjonalnego i godnego życia oraz kontynuacji nauki na dalszym etapie.
3. Kształtowanie nawyków kulturalnego zachowania, efektywnej współpracy, komunikowania się z rówieśnikami i dorosłymi.
4. Wdrażanie do życia w społeczności szkolnej i w grupie rówieśniczej.
5. Kształtowanie postaw, respektowanie norm społecznych i wychowanie do wartości.
6. Kształtowanie właściwych nawyków higienicznych i zdrowotnych, umiejętności dokonywania wyboru zachowań, chroniących zdrowie własne i innych ludzi, propagowanie ekologicznego stylu życia; motywowanie do zdrowego stylu życia.
7. Kształtowanie postawy patriotycznej, przynależności do społeczności szkolnej, lokalnej i regionalnej, świadomości swoich praw i obowiązków.
8. Zaznajamianie z zagrożeniami bezpieczeństwa i zdrowia oraz uczenie prawidłowej reakcji na te zagrożenia.
9. Wspieranie rozwoju intelektualnego, przygotowanie do odbioru dóbr kultury i sztuki, upowszechnianie czytelnictwa, poszanowanie dla dorobku kulturowego przy jednoczesnym otwarciu się na odmienność kulturową innych nacji.
10. Wychowanie dzieci i młodzieży w oparciu o wartości wspólne dla całej Europy, takie jak: prawda, dobro sprawiedliwość, piękno.
11. Wychowanie w umiłowaniu wolności i pokoju na świecie, szacunku do drugiego człowieka, równości wszystkich obywateli.
12. Zapobieganie zachowaniom agresywnym.

Cele priorytetowe na rok szkolny 2025/2026

1. Wzmacnianie pozytywnego klimatu szkoły.
2. Zwiększenie bezpieczeństwa uczniów, przeciwdziałanie przemocy, w tym w cyberprzestrzeni.
3. Rozwijanie umiejętności cyfrowych.
4. Wychowanie do wartości i kształtowanie postaw prospołecznych i patriotycznych.
5. Rozwijanie wśród uczniów postaw tolerancji i szacunku wobec innych kultur i narodowości–propagowanie idei pokoju na świecie.
6. Wspomaganie wychowawczej roli rodziny.
7. Rozwijanie myślenia analitycznego.
8. Promowanie zdrowego stylu życia, w tym wzmacnianie kondycji psychicznej i fizycznej uczniów, zapobieganie uzależnieniom.

Uczestnicy Programu Wychowawczo–Profilaktycznego

Współodpowiedzialni za wszechstronny rozwój osobowości ucznia są wszyscy uczestnicy programu:

1. Rada Pedagogiczna

- a) uczestniczy w diagnozowaniu potrzeb w zakresie działań wychowawczych i profilaktycznych,
- b) reaguje na przejawy agresji, cyberagresji, niedostosowania społecznego i oznaki, które mogą świadczyć o ryzykownych zachowaniach uczniów,
- c) kształtuje odpowiedzialność, samodzielność, uczciwość, kulturę osobistą uczniów, a także krytycyzm i obiektywizm względem siebie i innych,
- d) opracowuje i zatwierdza dokumenty i procedury postępowania nauczycieli w sytuacjach zagrożenia młodzieży demoralizacją i przestępczością,

- e) uczestniczy w realizacji zadań zawartych w Programie Wychowawczo - Profilaktycznym Szkoły,
- f) współpracuje z wychowawcami klas w zakresie realizacji zadań wychowawczych,
- g) przestrzega obowiązujących w szkole procedur postępowania w sytuacjach zagrożenia młodzieży demoralizacją i przestępczością,
- h) udziela uczniom pomocy w przezwyciężaniu niepowodzeń szkolnych.

2. Dyrektor

- a) wspomaga i stwarza warunki dla realizacji procesu wychowawczego oraz działań profilaktycznych w szkole,
- b) nadzoruje wdrożenie programów związanych z profilaktyką i bezpieczeństwem,
- c) dba o wysoki poziom pracy wychowawczo - opiekuńczej oraz o atmosferę sprzyjającą realizacji zadań szkoły,
- d) organizuje współpracę pomiędzy podmiotami działań pedagogicznych,
- e) kontroluje przestrzeganie Statutu Szkoły i regulaminów wewnątrzszkolnych,
- f) współpracuje z Samorządem Uczniowskim, diagnozuje oczekiwania uczniów wobec szkoły,
- g) współpracuje z Radą Rodziców.

3. Rodzice

- a) współtworzą i akceptują cele wychowawcze i profilaktyczne szkoły,
- b) współpracują z wychowawcami klas i nauczycielami,
- c) włączają się w organizowanie imprez szkolnych i klasowych,
- d) wspierają działania innowacyjne szkoły,
- e) mają prawo do uzyskiwania rzetelnych informacji dotyczących postępów w nauce i frekwencji swoich dzieci.

4. Samorząd Uczniowski

- a) reprezentuje społeczność uczniowską,

- b) współpracuje z organami szkoły,
- c) współorganizuje życie szkoły poprzez zgłaszanie konkretnych inicjatyw,
- d) uczy zachowań społecznych poprzez realizację podjętych zadań, w tym także organizując imprezy szkolne i pozaszkolne,
- e) podejmuje akcje charytatywne na rzecz innych,
- f) dba o dobre imię i honor szkoły oraz wzbogaca jej tradycje,
- g) propaguje ideę samorządności oraz wychowania w demokracji.

5. Wychowawcy

- a) zapoznają uczniów i ich rodziców ze Statutem Szkoły oraz inną dokumentacją szkolną, a także regulaminami obowiązującymi w szkole,
- b) diagnozują środowisko ucznia oraz rozpoznają indywidualne potrzeby uczniów,
- c) diagnozują potrzeby wychowawcze uczniów i kształtuje dobrą atmosferę pracy zespołu,
- d) opracowują plany pracy wychowawcy klasy, przygotowują sprawozdanie z realizacji planu pracy wychowawcy i wnioski do dalszej pracy,
- e) współpracują z innymi nauczycielami uczącymi w klasie, rodzicami uczniów i specjalistami,
- f) podejmują działania profilaktyczne w celu przeciwdziałania niewłaściwym zachowaniom podopiecznych,
- g) wspierają uczniów potrzebujących pomocy, znajdujących się w trudnej sytuacji,
- h) rozpoznają oczekiwania swoich uczniów i ich rodziców,
- i) kształtują wraz z uczniami tradycje i obrzędowość szkolną,
- j) dbają o bezpieczeństwo uczniów, rozwiązują konflikty u ich źródła,
- k) informują na bieżąco Rodziców o wynikach w nauce i problemach wychowawczych, nieobecnościach.

6. Nauczyciele specjaliści (pedagog, psycholog, pedagog specjalny, terapeuci, nauczyciele współorganizujący kształcenie)

- a) wspomagają pracę wychowawców, służą pomocą w rozwiązywaniu zaistniałych problemów wychowawczych,
- b) przeprowadzają i analizują ankiety wśród uczniów i rodziców, dotyczące poziomu uzależnień w szkole, poziomu bezpieczeństwa, potrzeb i oczekiwań uczniów,
- c) prowadzą badania i działania diagnostyczne uczniów,
- d) prowadzą zajęcia integracyjno-adaptacyjne oraz inne warsztaty tematyczne, w zależności od potrzeb w danym zespole klasowym,
- e) organizują programy profilaktyczne z zakresu promocji zdrowia w szkole oraz profilaktyki uzależnień, uczestniczą w imprezach ogólnoszkolnych i klasowych,
- f) organizują spotkania ze specjalistami z różnych dziedzin,
- g) udzielają uczniom, rodzicom i nauczycielom pomocy psychologiczno-pedagogicznej w formach odpowiednich do rozpoznanych potrzeb,
- h) podejmują działania z zakresu profilaktyki uzależnień i innych problemów dzieci i młodzieży,
- i) podejmują działania mające na celu minimalizowanie skutków zaburzeń rozwojowych, zapobieganie zaburzeniom zachowania oraz inicjowanie różnych form
- j) inicjują i prowadzą działania mediacyjne i interwencyjne w sytuacjach kryzysowych,
- k) udzielają pomocy rodzicom i nauczycielom w rozpoznawaniu i rozwijaniu indywidualnych możliwości, predyspozycji uzdolnień uczniów,
- l) określają dostosowanie sposobów i metod pracy do indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych ucznia oraz jego możliwości psychofizycznych,
- m) wspomagają w doborze metod, form kształcenia i środków dydaktycznych do potrzeb uczniów,

- n) współpracują w zakresie opracowania i realizacji Indywidualnego Programu Edukacyjno-Terapeutycznego ucznia posiadającego orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego, w tym zapewnienia mu pomocy psychologiczno-pedagogicznej,
- o) przedstawiają radzie pedagogicznej propozycje w zakresie doskonalenia zawodowego nauczycieli szkoły mającego na celu podnoszenie jakości edukacji włączającej.

7. Instytucje wspierające:

- a) Poradnie Psychologiczno-Pedagogiczne,
- b) PCPR, MOPS, GOPS i inne,
- c) Służby mundurowe: Policja, Straż Miejska i inne,
- d) Instytucje kulturalne i oświatowe: kina, teatry, biblioteki itp.
- e) Firmy zewnętrzne, wspomagające działania szkoły.

Plan działań wychowawczo–profilaktycznych dla klas I-III

Obszar: zdrowie-edukacja zdrowotna

Cele:

- Zdiagnozowanie problemu w jakim stopniu uczniowie dbają o zdrowy styl życia.
- Stwarzanie korzystnych warunków w szkole i środowisku rodzinnym do dokonywania prozdrowotnych wyborów.
- Zmiana nawyków żywieniowych oraz promowanie aktywności fizycznej.
- Kształtowanie świadomości ekologicznej.
- Ochrona i wzmacnianie kondycji psychicznej uczniów.
- Kształtowanie właściwych zachowań w sytuacji zagrożenia epidemiologicznego i ryzyka sanitarnego.

Zadanie	Sposób realizacji	Osoby odpowiedzialne	Termin
Diagnoza nawyków żywieniowych uczniów	Obserwacja nawyków żywieniowych uczniów podczas posiłków, rozmowy z uczniami.	nauczyciele klas I-III, zespół ds. promocji zdrowia, pielęgniarka	wrzesień– październik 2025
Promowanie zdrowego stylu życia– wzmacnianie postaw prozdrowotnych i aktywnego wypoczynku, edukacja poprzez sport	• zapoznanie się ze sposobami zarażania się chorobami; • dbałość o czystość ciała-szczególnie mycie i dezynfekcja rąk; • dbałość o czystość odzieży; • higiena jamy ustnej;	nauczyciele klas I-III, nauczyciele w-f, pielęgniarka, osoba prowadząca gimnastykę korekcyjną, terapeutki	cały rok szkolny

Zadanie	Sposób realizacji	Osoby odpowiedzialne	Termin
	• przypominanie o właściwym korzystaniu z urządzeń sanitarnych; • higiena i estetyka przygotowywania posiłków; • informowanie o wartościach odżywczych warzyw i owoców (wspólne przygotowywanie zdrowych posiłków, organizacja zdrowego śniadania, sadzenie warzyw w ogródkach klasowych etc.); • zwracanie uwagi na ubieranie się stosownie do pory roku i pogody; • uzupełnienie tablicy informacyjnej z materiałami edukacyjnymi–prezentacje efektów działań; • udział szkoły w ogólnopolskim Programie dla Szkół organizowanym przez Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa (dzieci otrzymują warzywa i owoce oraz mleko i przetwory mleczne); • Święto Dyni, Święto Jabłka (zajęcia kulinarne: przygotowywanie soków i ciast); • dbanie o zdrowie i dobrą formę–zajęcia na basenie, na	integracji sensorycznej, zespół ds. bezpieczeństwa, Samorząd Uczniowski; innowacje: Kowalska Małgorzata, Bednarz Renata, Ostrowska Agata	

Zadanie	Sposób realizacji	Osoby odpowiedzialne	Termin
	lodowisku, wycieczki rowerowe, rajdy piesze, spacery, zajęcia na szkolnej siłowni; • gry i zabawy na świeżym powietrzu; • opieka pielęgniarki szkolnej oraz przeprowadzenie spotkań z pielęgniarką o tematyce „Zdrowego stylu życia”; • gimnastyka korekcyjna w każdej klasie; • terapia Integracji sensorycznej; • zachęcanie uczniów do uprawiania sportu, uczestnictwa w imprezach sportowych oraz do dbania o właściwą formę i postawę ciała; • prowadzenie zajęć SKS; • zorganizowanie Dnia Sportu; • udział w dziecięcych międzyszkolnych igrzyskach na zgierskiej hali MOSiR; • realizacja innowacji „Terapia neurotaktylna”; • realizacja innowacji: „Piękny uśmiech mam, bo o niego dbam”.		
Edukacja ekologiczna–rozbudzanie	• zachęcanie do poznawanie własnego środowiska i	wychowawcy, nauczyciel	cały rok szkolny

Zadanie	Sposób realizacji	Osoby odpowiedzialne	Termin
zainteresowania uczniów kwestiami związanymi z ochroną środowiska, w tym ochroną powietrza, gospodarką niskoemisyjną, zmianami klimatu, zanieczyszczeniem środowiska tworzywami sztucznymi. Budowanie postaw proekologicznych, świadomego postępowania i odpowiedzialności za stan środowiska naturalnego.	otoczenia (spacery, rajdy piesze, wycieczki do parku); - wyrabianie współodpowiedzialności za ochronę środowiska poprzez przeprowadzanie lekcji tematycznych w klasach; - włączanie się do Akcji Sprzątania Świata, obchody Dnia Ziemi, Dnia Ekologii, prowadzenie zbiórki zużytych baterii, płyt CD, nakrętek od napojów, segregację odpadów; - włączanie się w akcje promujące szeroko rozumianą dbałość o środowisko przyrodnicze przy współpracy z WHO i Ośrodkiem Działań Ekologicznych „Źródła”.	przyrody, Szkolne Koło Wolontariatu, Samorząd Uczniowski	
Promowanie zdrowia psychicznego. Zapoznanie z problematyką emocji. Poznanie sposobów i ćwiczenie umiejętności radzenia sobie z emocjami i stresem.	- zajęcia profilaktyczne przedstawiające różne rodzaje emocji i ćwiczące umiejętności ich rozpoznawania; - ćwiczenia praktyczne: odgrywanie scenek, dramy, konkursy, quizy, gry i zabawy ruchowe, inscenizacje, techniki relaksacyjne, ćwiczenia oddechowe, itp.; - zajęcia rozwijające kompetencje emocjonalno-społeczne dla dzieci mających trudności w funkcjonowaniu emocjonalno-społecznym;	wychowawcy klas, psycholog, terapeuci TUS pedagog, pedagog specjalny	cały rok szkolny

Zadanie	Sposób realizacji	Osoby odpowiedzialne	Termin
	kontynuacja innowacji „TUS-ię świetnie bawię”.		
Upowszechnianie wśród dzieci i młodzieży wiedzy o bezpieczeństwie oraz kształtowanie właściwych postaw wobec zagrożeń i sytuacji nadzwyczajnych.	- promowanie zasad bezpiecznego poruszania się na terenie szkoły w trakcie zajęć lekcyjnych i przerw (dbanie o higienę); - zwiększanie świadomości na temat zagrożeń w obecnej sytuacji w kraju i na świecie.	wszyscy pracownicy szkoły	cały rok szkolny

Obszar: Relacje międzyludzkie, kształtowanie postaw prospołecznych

Cele:

- Przeciwdziałanie agresji i przemocy poprzez rozwijanie postaw prospołecznych.
- Budowanie pozytywnych relacji interpersonalnych w środowisku szkolnym.
- Tworzenie atmosfery dialogu i współpracy, zbudowanie dobrych relacji.
- Kształtowanie umiejętności rozwiązywania konfliktów i radzenia sobie w trudnych sytuacjach.
- Uwrażliwienie na poczucie odpowiedzialności za zdrowie i życie własne i innych.

Zadanie	Sposób realizacji	Osoby odpowiedzialne	Termin
Integracja klasy: kształtowanie poczucia przynależności do danej klasy; nauka wyrażania potrzeb działania w grupie rówieśniczej; współtworzenie i respektowanie norm grupowych, współodpowiedzialność za działania grupy.	• wybór samorządu klasowego; • zabawy integrujące zespół klasowy; • zawieranie kontraktu klasowego; • organizowanie imprez i akcji w obrębie oddziału klasowego (urodziny, andrzejki, wigilia, itp.); • uczestnictwo klas w obchodach świąt nietypowych (m.in. Dzień Kolorowej Skarpetki, Światowy Dzień Autyzmu, Dzień Liczby Pi, Dzień Jeża); • Dzień Papieski.	nauczyciele, pedagog, pedagog specjalny, psycholog	cały rok szkolny, według kalendarza uroczystości
Kształtowanie umiejętności kulturalnego	Działania podejmowane w ramach pracy wychowawczej:	wszyscy pracownicy szkoły	cały rok szkolny

Zadanie	Sposób realizacji	Osoby odpowiedzialne	Termin
zachowania w różnych sytuacjach. Wspieranie ucznia w poszukiwaniu pozytywnych wartości. Wdrażanie uczniów do poszanowania każdego człowieka i jego godności osobistej.	• pogadanki o poszanowaniu innych, akceptacji i tolerancji dla odmienności; • kształtowanie umiejętności rozróżniania dobra i zła, właściwego reagowania na zło-przeciwdziałanie agresji i przemocy; • uwrażliwienie na kulturę i piękno wypowiedzi; • udział w akcjach charytatywnych; • przekazywanie pozytywnych wartości przez własną postawę nauczyciela; • czuwanie nad właściwymi relacjami opartymi na wzajemnym szacunku, życzliwości, rozumieniu potrzeb i ograniczeń; • reagowanie i nie pozostawanie obojętnym na wszelkie przejawy braku kultury; • dawanie przykładu swoją postawą.	Szkolne Koło Wolontariatu	
Przeciwdziałanie agresji i przemocy poprzez kształtowanie postawy tolerancji i szacunku wobec innych	• prowadzenie zajęć o charakterze psychoedukacyjnym przez psychologa i pedagoga w zależności od potrzeb; • rozmowy z uczniami;	wychowawcy, nauczyciele, pedagog, pedagog specjalny, psycholog,	cały rok szkolny

Zadanie	Sposób realizacji	Osoby odpowiedzialne	Termin
	• imprezy klasowe–urodziny, święta klasowe; • wdrażanie regulaminu, zadania dyżurnego, samorząd klasowy, poznanie szkoły i jej pracowników; • sytuacje problemowe, pogadanki i tematy lekcyjne, udział w zajęciach integracyjnych, spotkania z psychologiem, pedagogiem, pedagogiem specjalnym; • realizacja innowacji: „Moje emocje–mój rozwój, moja rodzina i moja szkoła”; • realizacja innowacji skierowanej do uczniów i rodziców: „Wolni od przemocy”, której celem jest promowanie postaw prospołecznych, zapobieganie przemocy oraz rozwój komunikacji interpersonalnej.	Prowadzący innowacje: Janusik–Kamińska Beata, Zachor Ilona, Bielińska Agnieszka, Filipczak Paulina, Majcher-Grzegorzewska Jolanta, Gradowska-Fidyk Natalia, Wolska Bożena	

Obszar: Kultura – wartości, normy, wzory zachowań.

Cele:

- Kształtowanie postaw patriotycznych - motywowanie do czynnego uczestnictwa w społecznym i kulturalnym życiu kraju.
- Uczenie szacunku dla dobra wspólnego jako podstawy życia społecznego.
- Przygotowanie do życia w rodzinie, w społeczności lokalnej i w państwie.
- Dążenie do prawdy, sprawiedliwości, solidarności.
- Rozwijanie współpracy, empatii, patriotyzmu, szacunku dla ludzi i tradycji.

Zadanie	Sposób realizacji	Osoby odpowiedzialne	Termin
Poznanie tradycji szkolnych. Kultywowanie tradycji i obrzędowości szkoły.	• Organizowanie imprez w obrębie klasy i szkoły, w tym: Dzień Kropki, Międzynarodowy Dzień Głuchego, Powitanie jesieni, Pełna miska dla schroniska, Dzień Pierwszej Pomocy, Ślubowanie klas pierwszych, Święto Komisji Edukacji Narodowej, Dzień Papieski, Dzień Jeża, Narodowe Święto Niepodległości, Międzynarodowy Dzień Pluszowego Misia, Powitanie zimy, Akcja „Bezpieczne ferie”, Dzień Bałwana, Mikołajki, Jasełka Bożonarodzeniowe–Wigilia, Dzień Babci i Dziadka, Dzień Popcornu, Dzień Składanki i Łamigłówek, Zabawa Karnawałowa, Powitanie wiosny,	nauczyciele, wychowawcy, pedagog, pedagog specjalny, psycholog, Samorząd Uczniowski, Szkolne Koło Wolontariatu	cały rok szkolny, zgodnie z harmonogramem

Zadanie	Sposób realizacji	Osoby odpowiedzialne	Termin
	Święto Konstytucji 3-go Maja, Święto flagi, Dzień Mamy i Taty, Dzień Dziecka. Inne akcje i działania wzbogacające tradycje szkolne zostały ujęte w planie pracy Samorządu Uczniowskiego.		
Poznanie i przestrzeganie norm dobrego zachowania w środowisku szkolnym i rodzinnym: okazywanie w słowach i działaniach szacunku wobec dorosłych, rówieśników i młodszych kolegów; nawykowe stosowanie zwrotów grzecznościowych; poznanie symboli narodowych i nabycie umiejętności zachowania się wobec nich.	- podejmowanie tematyki dotyczącej norm dobrego zachowania na zajęciach integracyjnych i zajęciach z wychowawcą poprzez opowiadania, scenki rodzajowe, dramę, rozmowę; - prezentacja symboli narodowych i godnego zachowania się wobec nich; - nauka Hymnu Państwowego; - postawy i szacunku wobec Flagi i Godła Państwowego; - uczestniczenie w uroczystościach w odświętnym stroju; - pamięć o ludziach walczących w obronie kraju.	nauczyciele, wychowawcy, pedagog, pedagog specjalny, psycholog, Samorząd Uczniowski	cały rok szkolny
Rozwijanie szacunku dla dobra wspólnego	dbałość o dekorację sal lekcyjnych i estetykę korytarzy	wszyscy pracownicy szkoły	cały rok szkolny
Upowszechnianie czytelnictwa i kształtowanie kompetencji czytelniczych	rozwijanie u dzieci zamiłowania do czytelnictwa oraz zagwarantowanie dostępu do różnych źródeł informacji i możliwości korzystania z nich poprzez realizację zajęć w	bibliotekarze, wychowawcy; prowadzący innowację: Sobczyńska Magdalena	cały rok szkolny

Zadanie	Sposób realizacji	Osoby odpowiedzialne	Termin
	bibliotece szkolnej; • prowadzenie różnych form pracy z czytelnikiem; • otoczenie opieką i kontrolą uczniów o niskim współczynniku czytelnictwa oraz klas I, rozpoczynających korzystanie ze zbiorów biblioteki szkolnej; • rozwijanie zainteresowań literaturą popularnonaukową; • Dzień Głośnego Czytania; • udział w akcji „Cała polska czyta dzieciom”; • Dzień Bibliotekarza; • Realizacja innowacji: „Czytanie jest cool”.		
Kształtowanie postaw patriotycznych	• obchodzenie świąt i rocznic narodowych, upamiętnienie postaci i wydarzeń z przeszłości; • uczenie szacunku do symboli narodowych Polski i innych państw; • rozwijanie poczucia solidarności ze środowiskiem lokalnym i małą ojczyzną; • kształtowanie postawy tożsamości narodowej, wycieczki edukacyjne, zwiedzanie wystaw i muzeów;	wychowawcy, nauczyciele	cały rok szkolny

Zadanie	Sposób realizacji	Osoby odpowiedzialne	Termin
	• udział w uroczystościach szkolnych i państwowych; • organizowanie uroczystości klasowych.		

Obszar: Bezpieczeństwo – profilaktyka zachowań ryzykownych.

Cele:

- Promowanie zasad bezpiecznego korzystania z Internetu oraz innych mediów.
- Upowszechnianie wiedzy dotyczącej udzielania pierwszej pomocy.
- Kształcenie poczucia odpowiedzialności za swoje postępowanie.
- Zachęcanie do podejmowania działań wspierających rozwój psychiczny i fizyczny.
- Kształtowanie umiejętności właściwego postępowania w sytuacjach kryzysowych i sytuacjach zagrożenia.

Zadanie	Sposób realizacji	Osoby odpowiedzialne	Termin
Udzielanie pomocy psychologiczno-pedagogicznej uczniom w pokonywaniu problemów osobistych.	• wnikliwa obserwacja uczniów; • zainteresowanie sytuacją rodzinną dziecka; • wsparcie poprzez częste rozmowy i pomoc w rozwiązywaniu problemów; • zindywidualizowane podejście do uczniów w tym w oparciu o wytyczne z opinii i orzeczeń wydanych przez PPP; • prowadzenie dostosowanej do potrzeb i efektywnej pomocy psychologiczno–pedagogicznej; • kontynuowanie współpracy z Poradnią Psychologiczno–Pedagogiczną w Zgierzu i w Ozorkowie oraz z OWI w	wychowawcy klas, nauczyciele, pracownicy administracji, specjaliści	cały rok szkolny

Zadanie	Sposób realizacji	Osoby odpowiedzialne	Termin
	Zgierzu.		
Bezpieczeństwo na drodze. Zachowanie ostrożności w kontaktach z osobami nieznajomymi i pozostawionymi bez opieki zwierzętami.	• zorganizowanie spotkania z funkcjonariuszem Policji i Straży Miejskiej na temat bezpiecznego poruszania się po drogach; • omawianie zasad bezpiecznego poruszania się w drodze do i ze szkoły; • wyjścia edukacyjne na przejścia dla pieszych i przystanki autobusowe; • pogadanki na temat zasad kulturalnego zachowania się w środkach komunikacji publicznej.	wychowawcy klas, specjaliści, funkcjonariusze Policji, Straży Miejskiej	cały rok szkolny
Bezpieczeństwo na terenie szkoły	• monitoring na terenie szkoły; • przypomnienie drogi ewakuacji i zachowania się na wypadek pożaru; • działalność zespołu ds. bezpieczeństwa na terenie szkoły; • bezpieczeństwo w czasie przerw (dyżury pełnione przez nauczycieli, wydłużenie czasu dyżurów i zwiększona liczba nauczycieli na dyżurach, kontrola zachowań uczniów w toaletach);	dyrektor, wszyscy nauczyciele, wychowawcy klas, personel szkoły, zespół ds. BHP	cały rok szkolny

Zadanie	Sposób realizacji	Osoby odpowiedzialne	Termin
	• bezpieczeństwo w czasie lekcji (systematyczne sprawdzanie i odnotowywanie obecności uczniów na lekcjach); • kontrolowanie zachowania uczniów przy wejściu do szkoły, odprowadzanie uczniów po zajęciach lekcyjnych; • przypomnienie na godzinach z wychowawcą regulaminu szkoły i zasad zachowania obowiązujących na jej terenie; • szkolenie z zakresu BHP dla nauczycieli i pracowników niepedagogicznych (wg potrzeb).		
Przestrzeganie uczniów przed niebezpiecznymi sytuacjami. Zwracanie uwagi na bezpieczeństwo uczniów w sieci.	• przeprowadzenie zajęć na temat bezpiecznych zabaw: w czasie ferii i wakacji; na wycieczkach, podczas wyjazdów edukacyjnych; • podejmowanie tematyki zagrożeń w domu (niebezpieczne urządzenia, zabawa ogniem itp.); • zapoznanie uczniów z zasadami bezpieczeństwa w sieci obowiązującymi w szkole i poza nią.	wychowawcy klas, pedagog, pedagog specjalny, psycholog, nauczyciele informatyki, biblioteki	cały rok szkolny
Zapoznanie z ważnymi numerami telefonów	• zapoznanie z numerami alarmowymi: nr alarmowy 112, pogotowie ratunkowe, policja, straż pożarna.	wychowawcy klas	cały rok szkolny

Zadanie	Sposób realizacji	Osoby odpowiedzialne	Termin
Współpraca z Policją, Strażą Pożarną	• pogadanki, spotkania z policjantem; • przeprowadzenie pod kierunkiem Państwowej Straży Pożarnej próbnych alarmów przeciwpożarowych; • prezentacja zasad udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej; • nauka umiejętności alarmowania właściwych służb oraz wykorzystanie do celów ewakuacji z zagrożonych obiektów zestawu znaków ostrzegawczych i informacyjnych.	wychowawcy klas	cały rok szkolny

Obszar: Współpraca z rodzicami i środowiskiem lokalnym

Cele:

- Rozwijanie poczucia więzi rodziców ze środowiskiem szkolnym.
- Tworzenie wspólnego kierunku pracy wychowawczej szkoły.
- Budowanie wspólnego systemu wartości.
- Współtworzenie atmosfery do dialogu i współpracy.
- Wsparcie rodziców w zakresie wiedzy na temat kondycji psychicznej uczniów i metod wspierania dzieci w sytuacjach nadzwyczajnych.
- Upowszechnianie wśród rodziców wiedzy o bezpieczeństwie w sytuacji zagrożeń.
- Podnoszenie umiejętności wychowawczych rodziców.
- Wsparcie rodziców i migrantów.

Zadanie	Sposób realizacji	Osoby odpowiedzialne	Termin
Zapoznanie rodziców i uczniów z dokumentacją regulującą życie szkoły.	• omówienie z rodzicami i uczniami obowiązujących dokumentów regulujących pracę szkoły	wychowawcy klas	wrzesień– październik 2025
Współpraca z rodzicami w pokonywaniu trudności wychowawczych.	• podejmowanie rozmów na temat: koleżeństwa, przyjaźni, miłości- przełamywanie tematów tabu; • ustalenie wspólnej z rodzicami strategii i jednolitego frontu w działaniach mających na celu uzyskanie jak najlepszych wyników w pracy opiekuńczo-wychowawczej;	wychowawcy klas, nauczyciele, specjaliści	cały rok szkolny

Zadanie	Sposób realizacji	Osoby odpowiedzialne	Termin
	- indywidualne spotkania i konsultacje z uczniami i rodzicami - określenie potrzeb ucznia i form pomocy; - pomoc materialna i rzeczowa: bezpłatne obiady, paczki świąteczne.		
Angażowanie rodziców w życie szkoły.	- uwzględnianie propozycji rodziców w zakresie działań wychowawczych i profilaktycznych szkoły i klasowych planów wychowawczych; - włączanie rodziców do działań związanych z realizacją Programu Wychowawczo-Profilaktycznego.	wychowawcy klas, Rada Rodziców, Trójki klasowe rodziców	cały rok szkolny
Współpraca z instytucjami w środowisku lokalnym.	- w ramach działań wolontariatu: Stowarzyszenie Hospicjum im. Jana Pawła II w Zgierzu, Łódzkie Hospicjum dla Dzieci w Łodzi, Wielka Orkiestra Świątecznej Pomocy, Schronisko dla zwierząt w Zgierzu, Dom Pomocy Społecznej w Zgierzu, Polskie Stowarzyszenie na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną Koło w Zgierzu; - w ramach działań kulturalno-oświatowych: MOK, MDK, Muzeum Miasta Zgierza CKD, Miejsko - Powiatowa Biblioteka Publiczna w Zgierzu, Pedagogiczna Biblioteka Publiczna-filia w Zgierzu;	Szkolne Koło Wolontariatu, nauczyciele, wychowawcy, specjaliści, bibliotekarze	cały rok szkolny

Zadanie	Sposób realizacji	Osoby odpowiedzialne	Termin
	współpraca z MOPS, GOPS, Sądem Rejonowym, Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, Powiatową Komendą Policji, Fundacją Arka, Poradnią Zdrowia Psychicznego-rozpoznanie potrzeb w zakresie pomocy dydaktycznej, opiekuńczo-wychowawczej i materialnej.		
Wsparcie rodziców w zakresie wiedzy na temat kondycji psychicznej uczniów i metod wspierania dzieci w sytuacjach nadzwyczajnych	- Wsparcie rodziców w zakresie wiedzy na temat kondycji psychicznej uczniów i metod wspierania dzieci w okresie zagrożenia–pogadanki na zebraniach z rodzicami, udzielanie doraźnej pomocy wg. potrzeb; - Realizacja innowacji „Wolni od przemocy”.	wychowawcy, specjaliści; Prowadzący innowacje: Majcher-Grzegorzewska Jolanta, Gradowska-Fidyk Natalia, Wolska Bożena	cały rok szkolny

Obszar: Podnoszenie jakości edukacji i wychowania

Cele:

- Rozwijanie aktywności i kreatywności oraz indywidualnych zainteresowań uczniów.
- Wspieranie nauczycieli w realizacji procesu dydaktyczno-wychowawczego oraz doskonalenie ich kompetencji do pracy z uczniami przybyłymi z zagranicy, w szczególności z Ukrainy.
- Diagnozowanie, monitorowanie i doskonalenie działań edukacyjno-wychowawczych.
- Wsparcie nauczycieli w zakresie wiedzy na temat kondycji psychicznej uczniów i metod wspierania dzieci w sytuacji zagrożenia.

Zadanie	Sposób realizacji	Osoby odpowiedzialne	Termin
Przygotowanie i przeprowadzanie działań wspomagających rozwój uzdolnień i postaw twórczych.	• rozwijanie zainteresowań poprzez wspieranie motywacji wewnętrznej; • poznawanie technik zapamiętywania i uczenia się; • opieka nad o SPE, w tym uczniami zdolnymi; • prezentacja zainteresowań i osiągnięć uczniów.	wychowawcy klas, specjaliści, bibliotekarze	cały rok szkolny
Doskonalenie warsztatu pracy nauczycieli	• przygotowanie dla nauczycieli materiałów edukacyjnych na temat wzmocnienia kondycji psychicznej uczniów–przekazanie materiałów na lekcje wychowawcze; • doskonalenie kompetencji nauczycieli w pracy z uczniem z doświadczeniem migracyjnym, w tym w zakresie nauczania języka	dyrekcja szkoły, psycholog, pedagog, pedagog specjalny, zespół ds. Wewnętrznego Doskonalenia Nauczycieli	cały rok szkolny

Zadanie	Sposób realizacji	Osoby odpowiedzialne	Termin
	polskiego jako języka obcego; • tworzenie przez nauczycieli sytuacji sprzyjających wykorzystywaniu innowacji oraz wykorzystywania zasobów pozyskanych w ramach projektu „Laboratoria Przyszłości”; • organizowanie różnych form doskonalenia zawodowego.		
Wyłonienie problemu do pracy w następnym roku szkolnym–Diagnoza czynników chroniących i czynników ryzyka.	• prowadzenie obserwacji, rozmowy z uczniami, analiza dokumentów; • podsumowanie działań profilaktycznych; • przeprowadzenie diagnozy wśród uczniów, nauczycieli, rodziców.	wychowawcy, nauczyciele, specjaliści	cały rok szkolny
Opracowywanie i realizacja innowacji pedagogicznych.	• „Matematyczne łamigłówki mądrej głowy”; • „Mały ekonomista”; • Międzynarodowy Projekt Edukacyjny „Zwierzęcy Alfabet”; • Międzynarodowy Projekt Edukacyjny „Kreatywne prace plastyczne”; • „Szydełkowanie moja pasja”; • Projekt edukacyjny „Kredkobranie za czytanie”.	Nauczyciele realizujący: Czarnacka Marlena, Sobczyńska Magdalena; Bartoli Małgorzata, Sz wajcer Elżbieta; Zamojska – Rezler Małgorzata, Maćkowiak Justyna, Wolska Sylwia, Świąder Klaudia, Filipczak	cały rok szkolny

Zadanie	Sposób realizacji	Osoby odpowiedzialne	Termin
		Łukasz, Szyszka Krystyna; Zamojska Rezler Małgorzata, Wolska Sylwia, Świąder Klaudia, Szyszka Krystyna, Janusik – Kamińska Beata, Bielińska Agnieszka; Renata Bednarz; Zamojska – Rezler Małgorzata, Świąder Klaudia.	

Plan działań wychowawczo – profilaktycznych dla klas IV-VI

Obszar: Zdrowie – edukacja zdrowotna

Cele:

- Zdiagnozowanie problemu w jakim stopniu uczniowie dbają o zdrowy styl życia.
- Stwarzanie korzystnych warunków w szkole i środowisku rodzinnym do dokonywania prozdrowotnych wyborów.
- Zmiana nawyków żywieniowych oraz promowanie aktywności fizycznej.
- Kształtowanie świadomości ekologicznej.

Zadanie	Sposób realizacji	Osoby odpowiedzialne	Termin
Diagnoza nawyków żywieniowych uczniów. Zdiagnozowanie problemu w jakim stopniu uczniowie dbają o zdrowy styl życia.	Obserwacja nawyków żywieniowych uczniów podczas posiłków, rozmowy z uczniami.	nauczyciele klas IV-VI, zespół ds. promocji zdrowia, pielęgniarka	wrzesień – październik 2025
Promowanie zdrowego stylu życia– wzmacnianie postaw prozdrowotnych i aktywnego wypoczynku, edukacja przez sport.	Kontynuacja realizacji programu „ Szkoła Promująca Zdrowie ”; • higiena jamy ustnej; • higiena i estetyka przygotowywania posiłków; • informowanie o wartościach odżywczych warzyw i owoców; Udział w Ogólnopolskim Programie Edukacyjnym „ Śniadanie daje moc ”;	nauczyciele klas IV-VI, nauczyciele WF, zespół ds. promocji zdrowia, pielęgniarka; Prowadzący	cały rok szkolny

Zadanie	Sposób realizacji	Osoby odpowiedzialne	Termin
	- kontynuowanie akcji „Zdrowe Środy”; - zwracanie uwagi na ubieranie się stosownie do pory roku i pogody; - uzupełnienie tablicy informacyjnej z materiałami edukacyjnymi; Udział w „Programie dla szkół” organizowanym przez Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa; - Święto Dyni; - pogadanka „Zdrowy styl życia” z pielęgniarką szkolną; - opieka pielęgniarki szkolnej; - terapia Integracji sensorycznej; - kształtowanie właściwej postawy ciała; - zachęcanie uczniów do uprawiania sportu oraz do uczestnictwa w imprezach sportowych: prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, organizowanie szkolnych imprez sportowych, w tym drużynowych biegów sztafetowych, Dnia Sportu; - udział w międzyszkolnych igrzyskach sportowych; - Realizacja innowacji: „Piękny uśmiech mam, bo o niego dbam”.	innowacje: Ostrowska Agata, Bednarz Renata	
Edukacja ekologiczna–rozbudzanie	kształtowanie postaw proekologicznych na lekcjach	nauczyciele	cały rok szkolny

Zadanie	Sposób realizacji	Osoby odpowiedzialne	Termin
zainteresowania uczniów kwestiami związanymi z ochroną środowiska, w tym ochroną powietrza, gospodarką niskoemisyjną, zmianami klimatu, zanieczyszczeniem środowiska tworzywami sztucznymi. Budowanie postaw proekologicznych, świadomego postępowania i odpowiedzialności za stan środowiska naturalnego.	przedmiotowych, takich jak: przyroda, biologia, geografia; • pogadanki na ten temat z wychowawcą; • konkursy o tematyce ekologicznej; • prowadzenie zbiórki zużytych baterii, płyt CD, elektrośmieci; • „Ziołowy zakątek” – sadzenie, obserwacja i rozróżnianie ziół; • Pierwszy Dzień Wiosny ; • Dzień Drzewa, Dzień Ziemi; • zbiórka karmy dla zwierząt ze schroniska Medor i Jasionka.	przedmiotów, wychowawcy, Samorząd Uczniowski, Szkolne Koło Wolontariatu	
Promowanie zdrowia psychicznego. Zapoznanie z problematyką emocji. Poznanie sposobów i ćwiczenie umiejętności radzenia sobie z emocjami i stresem.	• zajęcia profilaktyczne przedstawiające różne rodzaje emocji i ćwiczące umiejętności ich rozpoznawania; • ćwiczenia praktyczne: odgrywanie scenek, dramy, konkursy, quizy, gry i zabawy ruchowe, inscenizacje, techniki relaksacyjne, ćwiczenia oddechowe, itp.; • zajęcia rozwijające kompetencje emocjonalno-społeczne dla dzieci mających trudności w funkcjonowaniu emocjonalno-społecznym.	wychowawcy klas, specjaliści	cały rok szkolny
Przygotowanie uczniów do prawidłowego	• promowanie zasad bezpiecznego poruszania się na terenie szkoły w	wszyscy nauczyciele	cały rok szkolny

Zadanie	Sposób realizacji	Osoby odpowiedzialne	Termin
funkcjonowania w grupie społecznej z zachowaniem zasad bezpieczeństwa	trakcie zajęć lekcyjnych i przerw, dbanie o higienę; • poszerzenie wiedzy na temat objawów, rozprzestrzeniania się, zapobiegania chorobom zakaźnym.		

Obszar: Relacje – kształtowanie postaw prospołecznych.

Cele:

- Przeciwdziałanie agresji i przemocy poprzez rozwijanie postaw prospołecznych.
- Budowanie pozytywnych relacji interpersonalnych w środowisku szkolnym-tworzenie atmosfery dialogu i współpracy.
- Kształtowanie umiejętności rozwiązywania konfliktów i radzenia sobie w trudnych sytuacjach.
- Uwrażliwienie na poczucie odpowiedzialności za zdrowie i życie własne i innych.
- Wdrażanie do odpowiedzialności moralnej, poszanowania odrębności przekonań, tolerancji.

Zadanie	Sposób realizacji	Osoby odpowiedzialne	Termin
Uczenie samorządności, poczucia odpowiedzialności za zespół oraz konsekwencji w działaniach poszanowania mienia swojego, kolegów i szkoły	• wybory do samorządów klasowych oraz samorządu uczniowskiego; • zapoznanie uczniów ze Statutem Szkoły, Szkolnym Systemem Oceniania i kryteriami ocen zachowania; • przeprowadzanie przez Samorząd Szkolny imprez i uroczystości mających na celu integrację społeczności szkolnej; • Dzień Samorządności.	wychowawcy klas, Samorząd Uczniowski	wrzesień – październik 2025
Kształtowanie umiejętności kulturalnego zachowania w różnych sytuacjach, wspieranie ucznia w poszukiwaniu pozytywnych wartości.	• pogadanki o poszanowaniu innych, akceptacji i tolerancji dla odmienności; • kształtowanie umiejętności rozróżniania dobra i zła, właściwego reagowania na zło - przeciwdziałanie agresji i przemocy;	wszyscy pracownicy szkoły	cały rok szkolny

Zadanie	Sposób realizacji	Osoby odpowiedzialne	Termin
	• czuwanie nad właściwymi relacjami opartymi na wzajemnym szacunku, życzliwości, rozumieniu potrzeb i ograniczeń; • uwrażliwienie na kulturę i piękno wypowiedzi; • udział w akcjach charytatywnych; • przekazywanie pozytywnych wartości przez własną postawę nauczyciela.		
Przeciwdziałanie agresji i przemocy poprzez kształtowanie postawy tolerancji i szacunku wobec innych.	• prowadzenie zajęć o charakterze psychoedukacyjnym przez psychologa, pedagoga szkolnego oraz pedagoga specjalnego w zależności od potrzeb; • rozmowy z uczniami; • realizacja innowacji: „Wolni od przemocy”	wychowawcy, nauczyciele, pedagog, psycholog, pedagog specjalny; Prowadzący innowację: Majcher-Grzegorzewska Jolanta, Gradowska-Jolanta, Fidyk Natalia, Wolska Bożena	cały rok szkolny

Zadanie	Sposób realizacji	Osoby odpowiedzialne	Termin
Kształtowanie i doskonalenie umiejętności interpersonalnych.	• umiejętne porozumiewanie się z innymi; • kształtowanie postaw asertywnych: sztuka mówienia „nie”; • kierowanie się własnym zdaniem w sytuacji presji grupowej; • otwarte wyrażanie swoich myśli, sądów, oczekiwań, próśb, opinii itd.; Realizacja innowacji: • „Mediacja społeczna szansą porozumienia” (kontynuacja); • „Szydełkowanie moja pasja” (kontynuacja); • Mediacje rówieśnicze.	wychowawcy, nauczyciele, psycholog, pedagog, pedagog specjalny; Prowadzący innowacje: Grzebińska Katarzyna, Bednarz Renata	cały rok szkolny
Wdrażanie uczniów do niesienia pomocy	• uwrażliwianie dzieci na krzywdę innych; • działania Szkolne Koło Wolontariatu–współpraca z: Łódzkim Hospicjum w Łodzi; Stowarzyszeniem Hospicjum im. J.P.II w Zgierzu – akcja „Pola nadziei”, Domem Pomocy Społecznej w Zgierzu; Schroniskami dla zwierząt Jasionka oraz Medor–zbiórka karmy; udział w Wielkiej Orkiestrze Świątecznej Pomocy; • działania Szkolnego Koła Caritas;	wychowawcy, nauczyciele, psycholog, pedagog, pedagog specjalny, opiekunowie kół, Samorząd Uczniowski	cały rok szkolny
Zwiększenie samooceny u uczniów i	• nagradzanie uczniów za osiągnięcia i umiejętności wg	wychowawcy,	cały rok szkolny

Zadanie	Sposób realizacji	Osoby odpowiedzialne	Termin
podnoszenie poczucia własnej wartości	obowiązujących zasad; • prezentowanie na lekcjach autorytetów, konstruktywnych grup rówieśniczych; • wyróżnianie wzorowych postaw uczniów-nagrody, dyplomy.	nauczyciele, psycholog, pedagog, pedagog specjalny	

Obszar: Kultura – wartości, normy, wzory zachowań.

Cele:

- Kształtowanie postaw patriotycznych-motywowanie do czynnego uczestnictwa w politycznym, społecznym i kulturalnym życiu kraju.
- Uczenie szacunku dla dobra wspólnego jako podstawy życia społecznego.
- Przygotowanie do życia w rodzinie, w społeczności lokalnej i w państwie.
- Dążenie do prawdy, sprawiedliwości, dobroci i prawości.
- Rozwijanie współpracy, empatii, patriotyzmu, szacunku dla ludzi i tradycji.

Zadanie	Sposób realizacji	Osoby odpowiedzialne	Termin
Poznanie historii i tradycji naszego narodu, budzenie poczucia świadomości narodowej i patriotycznej oraz kultywowanie tradycji i obrzędowości szkoły, rozwijanie poczucia przynależności do środowiska lokalnego	• obchody świąt i rocznic narodowych, upamiętnienie postaci i wydarzeń z przeszłości; • kształtowanie postaw szacunku do symboli narodowych Polski i innych państw; • rozwijanie poczucia solidarności ze środowiskiem lokalnym i małą ojczyzną; • kształtowanie postawy tożsamości narodowej, wycieczki edukacyjne, zwiedzanie wystaw i muzeów; • udział w uroczystościach szkolnych i państwowych;	nauczyciele, wychowawcy, Samorząd Uczniowski	cały rok szkolny

Zadanie	Sposób realizacji	Osoby odpowiedzialne	Termin
	organizowanie imprez i akcji szkolnych i pozaszkolnych, w tym: Jasełka Bożonarodzeniowe i Wigilia klasowa; zabawa karnawałowa; Dzień koloru czerwonego; Dzień Kobiet i Dzień Mężczyzn; Dzień Samorządności; Dzień Dziecka; Dzień Przyjaciela; Dzień Życzliwości i Pozdrowień; Światowy Dzień Tańca.		
Upowszechnianie czytelnictwa i kształtowanie kompetencji czytelniczych	- rozwijanie u dzieci zamiłowania do czytelnictwa oraz zagwarantowanie dostępu do różnych źródeł informacji i możliwości korzystania z nich poprzez realizację zajęć w bibliotece szkolnej; prowadzenie różnych form pracy z czytelnikiem; - otoczenie opieką i kontrolą uczniów o niskim współczynniku czytelnictwa; - rozwijanie zainteresowań literaturą popularnonaukową; - doskonalenie umiejętności korzystania z informacji (klasy VI); „Od kamienia do kodeksu”, czyli historia książki (klasy V); - zabawy ortograficzne (klasy V).	bibliotekarze, nauczyciele języka polskiego	cały rok szkolny
Rozwijanie szacunku dla dobra wspólnego	dbałość o dekorację sal lekcyjnych i estetykę korytarzy	wszyscy pracownicy szkoły	cały rok szkolny

Zadanie	Sposób realizacji	Osoby odpowiedzialne	Termin
Udział w obchodach ważnych rocznic i uroczystości na terenie szkoły i miasta	• Rocznic wybuchu II wojny światowej; • Narodowe Święto Niepodległości; • Rocznic Zbrodni Zgierskiej; • Rocznic Uchwalenia Konstytucji 3. Maja.	Samorząd Szkolny, wychowawcy klas	cały rok szkolny

Obszar: Bezpieczeństwo – profilaktyka zachowań ryzykownych

Cele:

- Promowanie zasad bezpiecznego korzystania z Internetu oraz innych mediów.
- Upowszechnianie wiedzy dotyczącej udzielania pierwszej pomocy.
- Kształcenie poczucia odpowiedzialności za swoje postępowanie.
- Zachęcanie do podejmowania działań wspierających rozwój psychiczny i fizyczny.
- Kształtowanie umiejętności właściwego postępowania w sytuacjach kryzysowych i sytuacjach zagrożenia.

Zadanie	Sposób realizacji	Osoby odpowiedzialne	Termin
Udzielanie pomocy psychologiczno-pedagogicznej uczniom w pokonywaniu problemów osobistych	• wnikliwa obserwacja uczniów; • zainteresowanie sytuacją rodzinną dziecka; • wsparcie poprzez częste rozmowy i pomoc w rozwiązywaniu problemów; • przeciwdziałanie negatywnym zjawiskom na terenie szkoły: ucieczki z lekcji, przemoc, niewłaściwe zachowanie, uzależnienia itd.; • tworzenie zespołów wychowawczych do rozwiązywania konkretnych problemów; • zindywidualizowane podejście do uczniów w tym w oparciu o	wychowawcy klas, nauczyciele, pracownicy administracji, pedagog, pedagog specjalny, psycholog	cały rok szkolny

Zadanie	Sposób realizacji	Osoby odpowiedzialne	Termin
	wytyczne z opinii i orzeczeń wydanych przez PPP; • prowadzenie dostosowanej do potrzeb i efektywnej pomocy psychologiczno–pedagogicznej.		
Profilaktyka uzależnień–kształtowanie właściwych postaw wobec zagrożeń	• realizacja programu „Bezpieczna szkoła”; • akcja „Bezpieczne wakacje”; • warsztaty z asertywności; • profilaktyka korzystania z urządzeń mobilnych i elektronicznych oraz bezpieczeństwa w sieci; • obchody Międzynarodowego Dnia Bezpiecznego Internetu z uwzględnieniem zagadnień fonoholizmu i patotreści; • działania dotyczące bezpieczeństwa w sieci prowadzone na lekcjach informatyki.	wychowawcy klas, nauczyciele informatyki i bibliotekarz, specjaliści	cały rok szkolny
Upowszechnianie wiedzy dotyczącej udzielania pierwszej pomocy	• udział w warsztatach na temat zasad udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej; • prezentacja zasad udzielania pierwszej pomocy na szkolnych korytarzach; • opracowywanie materiałów na lekcje wychowawcze.	wychowawcy klas, nauczyciel edb	zgodnie z ustaleniami

Zadanie	Sposób realizacji	Osoby odpowiedzialne	Termin
Kształtowanie właściwych postaw w sytuacjach kryzysowych i zagrożenia	- kontynuacja działań związanych z realizacją Polityki ochrony małoletnich–prezentacja procedur na zajęciach z wychowawcą, propagowanie odpowiednich zachowań i sposobów postępowania na szkolnych korytarzach i w salach lekcyjnych; - wspomaganie uczniów w sytuacjach trudnych, kryzysowych i stanach zagrożenia; - kształtowanie właściwych postaw i umiejętności rozwiązywania konfliktów; - prorowadzenie zajęć przez wychowawców i we współpracy z instytucjami zewnętrznymi, na temat zagrożeń.	wychowawcy klas, specjaliści	cały rok szkolny

Obszar: Współpraca z rodzicami środowiskiem lokalnym

Cele:

- Rozwijanie poczucia więzi rodziców ze środowiskiem szkolnym.
- Tworzenie wspólnego kierunku pracy wychowawczej szkoły.
- Budowanie wspólnego systemu wartości.
- Współtworzenie atmosfery do dialogu i współpracy.
- Rozwijanie współpracy w sieci instytucji lokalnych wspierających pracę szkoły.
- Wsparcie rodziców w zakresie wiedzy na temat kondycji psychicznej uczniów i metod wspierania dzieci

Zadanie	Sposób realizacji	Osoby odpowiedzialne	Termin
Zapoznanie rodziców i uczniów z dokumentacją regulującą życie szkoły	• omówienie z rodzicami i uczniami obowiązujących dokumentów regulujących życie szkoły (Statut Szkoły, Polityka ochrony małoletnich, Program Wychowawczo-Profilaktyczny).	wychowawcy klas	wrzesień– październik 2025
Współpraca z rodzicami w pokonywaniu trudności wychowawczych	• podejmowanie rozmów na temat: koleżeństwa, przyjaźni, miłości - przełamywanie tematów tabu; • ustalenie wspólnej z rodzicami strategii i jednolitego frontu w działaniach mających na celu uzyskanie jak najlepszych wyników w pracy opiekuńczo-wychowawczej;	wychowawcy klas, nauczyciele, specjaliści	cały rok szkolny

Zadanie	Sposób realizacji	Osoby odpowiedzialne	Termin
	• przeprowadzanie wywiadów z rodzicami; • wspieranie rodziców i opiekunów prawnych ucznia ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, prowadzone w formie porad, konsultacji, warsztatów, prowadzonych przez nauczycieli, specjalistów; • wspieranie rodziców ukierunkowane na rozwiązywanie problemów wychowawczych i dydaktycznych; • indywidualne konsultacje w celu omówienia zaleceń poradni psychologiczno-pedagogicznej i ustalenie programu pomocy psychologiczno-pedagogicznej.		
Angażowanie rodziców w życie szkoły	• działalność Rady Rodziców–inicjowanie przez rodziców działań na rzecz szkoły; • uwzględnianie propozycji rodziców w zakresie działań wychowawczych i profilaktycznych szkoły i klasowych programów wychowawczych; • angażowanie rodziców do realizacji akcji „Zdrowe Środy”; • współdziałanie z rodzicami przy organizowaniu imprez klasowych; • włączanie rodziców do działań związanych z realizacją Programu Wychowawczo-Profilaktycznego.	wychowawcy klas, Rada Rodziców, Trójki klasowe rodziców	cały rok szkolny

Zadanie	Sposób realizacji	Osoby odpowiedzialne	Termin
Współpraca z instytucjami zewnętrznymi	• organizowanie opieki i pomocy materialnej dla potrzebujących dzieci; • współpraca z: Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną w Zgierzu i Ozorkowie; Ośrodkiem Wczesnej Interwencji w Zgierzu; Regionalnym Ośrodkiem Diagnostyki FAS w Łodzi; Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Zgierzu; Łódzkim Hospicjum dla Dzieci w Łodzi; Stowarzyszeniem Hospicjum im. Jana Pawła II w Zgierzu; Polskim Towarzystwem Dyslektycznym; Polskim Związkiem Logopedów; Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Zgierzu; parafią pw. Chrystusa Króla w Zgierzu; Komendą Powiatową Policji w Zgierzu; Strażą Miejską; Fundacją Arka; Poradnią Zdrowia Psychicznego; • rozpoznawanie potrzeb i organizowanie pomocy w zakresie dydaktyki, opieki, wychowania i materialnej.	Szkolne Koło Wolontariatu, nauczyciele przedmiotów, wychowawcy, specjaliści	cały rok szkolny
Wsparcie rodziców w zakresie wiedzy nt. kondycji psychicznej uczniów i metod wspierania dzieci w sytuacjach nadzwyczajnych	• wsparcie rodziców w zakresie wiedzy na temat kondycji psychicznej uczniów i metod wspierania dzieci w okresie zagrożenia – pogadanki na zebraniach z rodzicami, udzielanie doraźnej pomocy wg. potrzeb; • propagowanie materiałów dla rodziców w mediach społecznościowych; • indywidualne wspomaganie rodziców;	wychowawcy, psycholog, pedagog, pedagog specjalny, nauczyciele, administrator strony	cały rok szkolny

Zadanie	Sposób realizacji	Osoby odpowiedzialne	Termin
	realizacja innowacji: „Wolni od przemocy”.	internetowej szkoły i Facebooka; Prowadzący innowację: Majcher-Grzegorzewska Jolanta, Gradowska-Fidyk Natalia, Wolska Bożena	

Obszar: Podnoszenia jakości edukacji i wychowania

Cele:

- Rozwijanie aktywności i kreatywności oraz indywidualnych zainteresowań uczniów
- Przygotowanie młodzieży do wyboru drogi dalszego kształcenia
- Wspieranie nauczycieli w realizacji procesu dydaktyczno-wychowawczego oraz doskonalenie ich kompetencji w pracy z uczniami przybyłymi z zagranicy, w szczególności z Ukrainy
- Diagnozowanie, monitorowanie i doskonalenie działań edukacyjno-wychowawczych

Zadanie	Sposób realizacji	Osoby odpowiedzialne	Termin
Przygotowanie i przeprowadzanie działań wspomagających rozwój uzdolnień i postaw twórczych oraz podejmowanie działań mających na celu wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci	• rozwijanie zainteresowań poprzez wspieranie motywacji wewnętrznej; • poznawanie technik zapamiętywania i uczenia się; • opieka nad uczniami o SPE, w tym nad uczniami zdolnymi - pomoc w przygotowaniu do konkursów, olimpiad, występów artystycznych i sportowych; • prezentacja zainteresowań i osiągnięć uczniów; • prowadzenie dodatkowych lekcji języka polskiego dla cudzoziemców; • prowadzenie zajęć z pomocy psychologiczno–pedagogicznej dla dzieci z trudnościami edukacyjnymi.	wychowawcy klas, specjaliści, bibliotekarz, nauczyciele poloniści	cały rok szkolny

Zadanie	Sposób realizacji	Osoby odpowiedzialne	Termin
Doskonalenie warsztatu pracy nauczycieli	• organizacja szkoleniowych Rad Pedagogicznych, • praca w zespołach nauczycielskich, • samodoskonalenie w ramach pracy zespołów przedmiotowych, • organizacja lekcji otwartych, • przygotowanie dla nauczycieli materiałów edukacyjnych na temat wzmocnienia kondycji psychicznej uczniów–przekazanie materiałów na lekcje wychowawcze	dyrekcja szkoły, zespół ds. Wewnętrznego Doskonalenia Nauczycieli, psycholog, pedagog, pedagog specjalny	cały rok szkolny
Wprowadzenie i realizacja innowacji pedagogicznych	• „Mediacja społeczna szansą porozumienia” (kontynuacja); • „Szydełkowanie moja pasja” (kontynuacja).	Prowadzący innowacje: Grzebińska Katarzyna, Bednarz Renata	cały rok szkolny
Wyłonienie problemu do pracy w następnym roku szkolnym – Diagnoza czynników chroniących i czynników ryzyka	• ewaluacja programu: prowadzenie obserwacji, rozmowy z uczniami, analiza dokumentów; • podsumowanie działań profilaktycznych; • przeprowadzenie diagnozy wśród uczniów, nauczycieli, rodziców.	wychowawcy, nauczyciele, specjaliści	cały rok szkolny

Plan działań wychowawczo – profilaktycznych dla klas VII-VIII

Obszar: Zdrowie–edukacja zdrowotna

Cele:

- Zdiagnozowanie potrzeb uczniów w zakresie zdrowia psychicznego.
- Stwarzanie korzystnych warunków w szkole i środowisku rodzinnym do dokonywania prozdrowotnych wyborów.
- Zmiana nawyków żywieniowych oraz promowanie aktywności fizycznej.
- Kształtowanie świadomości ekologicznej, klimatycznej i ochrony środowiska.

Zadanie	Sposób realizacji	Osoby odpowiedzialne	Termin
Zdiagnozowanie potrzeb uczniów w zakresie zdrowia psychicznego. Zdiagnozowanie stopnia poczucia bezpieczeństwa uczniów klas VII	• Opracowanie i przeprowadzenie ankiety, w celu zdiagnozowania potrzeb uczniów w zakresie zdrowia psychicznego-kl. VII i VIII. • Opracowanie i przeprowadzenie ankiety, w celu zdiagnozowania poczucia bezpieczeństwa-kl. VII	zespół ds. profilaktyki	X-XI.2025
Promowanie zdrowego stylu życia–wzmacnianie postaw prozdrowotnych i aktywnego wypoczynku	• Kontynuacja realizacji programu „Żyj smacznie i zdrowo” oraz „Zdrowo żyć zdrowym być”. Wyłonienie liderów klasowych–kl. VII; • Opracowanie i przekazanie materiałów dotyczących: piramidy zdrowego żywienia, znaczenia spożywania owoców i warzyw , śniadanie najważniejszym	zespół ds. profilaktyki, wychowawcy klas , Aleksandra. Owczarczyk,	Cały rok szkolny

Zadanie	Sposób realizacji	Osoby odpowiedzialne	Termin
	posiłkiem dla ucznia, roli aktywności fizycznej–kl. VII; • Zajęcia warsztatowe na temat „Co to znaczy zdrowy styl życia”-kl. VII; • Dzień ze zdrowym wspólnym śniadaniem, fotodokumentacja–kl. VII i VIII; • Zajęcia na temat: „Higiena i choroby skóry”; „Budowa i funkcjonowanie organizmu człowieka”; Piramida żywienia; Zdrowe i niezdrowe produkty; Obliczanie wskaźnika BMI; • Zajęcia na temat sposobów radzenia sobie ze stresem; • Zajęcia na temat chorób związanych z zaburzeniami odżywiania; • Organizacja Dnia Profilaktyki i Sportu; • Organizacja rajdów turystyczno-krajoznawczych; • Włączenie się w obchody Światowego Dnia Zdrowia Psychicznego; • Organizowanie w trakcie przerw zajęć sportowych – gry i zabawy; • Udział w międzynarodowym klasowym turnieju gry w tenisa stołowego; • Realizacji programów zewnętrznych: „Ruch to zdrowie”; • Prowadzenie sportowych zajęć pozalekcyjnych.	pielęgniarka, Łukasz Kosiorek, opiekunowie SKTK,	
Promowanie zdrowia psychicznego. Zapoznanie z	• Zajęcia profilaktyczne przedstawiające różne rodzaje emocji i ćwiczące umiejętności ich rozpoznawania;	Wychowawcy klas, psycholog, pedagog,	Zgodnie z harmonogramem,

Zadanie	Sposób realizacji	Osoby odpowiedzialne	Termin
problematyką emocji. Poznanie sposobów i ćwiczenie umiejętności radzenia sobie z emocjami i stresem	• Ćwiczenia praktyczne: odgrywanie scenek, dramy, konkursy, quizy, gry i zabawy ruchowe, inscenizacje, techniki relaksacyjne, ćwiczenia oddechowe; • Zajęcia rozwijające kompetencje emocjonalno-społeczne dla dzieci mających trudności w funkcjonowaniu w grupie; • Udział w programie „Tydzień o przeciwdziałaniu przemocy rówieśniczej i budowaniu dobrych relacji” – zorganizowanie Tygodnia dobrych relacji; • Międzynarodowy Dzień Osób z Autyzmem; • Światowy Dzień Zespołu Downa – Dzień Kolorowej Skarpetki; • Obchody Dnia Godności Osób z Niepełnosprawnością Inteligencyjną	terapeuci, Bartczak Kamila, Marcińska Anna, Szpakowska Sylwia	cały rok szkolny
Edukacja ekologiczna	• Udział w akcjach: Sprzątanie Świata, Organizacja Dnia Ekologii i Święta Ziemi; • Opieka nad hotelami dla pszczoł – hodowla pszczoły murarki; • Udział uczniów w warsztatach ekologiczno-przyrodniczych w Ośrodku Działalności Ekologicznej „Źródła”, Ośrodka Ekologicznego Las Łagiewniki; • Prowadzenie zbiórki zużytych baterii, sprzętu RTV i AGD; • Włączanie się w akcje promujące szeroka rozumiana dbałość o środowisko przyrodnicze przy współpracy z WHO i Ośrodkiem Działań Ekologicznych Źródła;	wychowawcy klas, Owczarczyk Aleksandra, Gaca Elżbieta; nauczyciele przedmiotów; Katarzyna Ziomek-Sobór	Zgodnie z harmonogramem, cały rok szkolny

Zadanie	Sposób realizacji	Osoby odpowiedzialne	Termin
	- Realizacja tematyki zajęć związanej z edukacją klimatyczną na lekcjach wychowawczych i przedmiotach; - zbiórka karmy dla zwierząt ze schroniska MEDOR		

Obszar: Relacje – kształtowanie postaw społecznych

Cele:

- Budowanie dobrych relacji i integracji klas z nowo przybyłymi uczniami z Ukrainy.
- Przeciwdziałanie agresji i przemocy poprzez rozwijanie postaw prospołecznych.
- Budowanie pozytywnych relacji interpersonalnych w środowisku szkolnym-tworzenie atmosfery dialogu i współpracy, aktywizacja środowiska szkolnego
- Kształtowanie umiejętności rozwiązywania konfliktów i radzenia sobie w trudnych sytuacjach.
- Uważliwienie na poczucie odpowiedzialności za zdrowie i życie własne i innych.
- Rozwijanie świadomości norm i zasad obowiązujących w grupie.

Zadanie	Sposób realizacji	Osoby odpowiedzialne	Termin
Uczenie samorządności, poczucia odpowiedzialności za zespół oraz konsekwencji w działaniach Poszanowania mienia swojego, kolegów i szkoły	• Wybory do samorządów klasowych oraz Samorządu Uczniowskiego; • Zapoznanie uczniów ze Statutem Szkoły, Wewnątrzszkolnym Systemem Oceniania i kryteriami ocen zachowania; • Realizacja założeń przyjętych w WSO-ponoszenie odpowiedzialności za mienie własne i szkoły; • Zorganizowanie Dnia Samorządności.	wychowawcy klas, SU, Marcińska Anna, Olczyk Beata	Zgodnie z harmonogramem, cały rok szkolny
Kształtowanie umiejętności kulturalnego zachowania w	• Działania podejmowane w ramach pracy wychowawczej: pogadanki o poszanowanie innych, akceptacji i tolerancji dla odmienności;	zespół ds. profilaktyki,	cały rok szkolny

Zadanie	Sposób realizacji	Osoby odpowiedzialne	Termin
różnych sytuacjach. Wspieranie ucznia w poszukiwaniu pozytywnych wartości	• Kształtowanie umiejętności rozróżniania dobra i zła, właściwego reagowania na zło-przeciwdziałanie agresji i przemocy; uwrażliwienie na piękno wypowiedzi; uwrażliwienie na kulturę wypowiedzi; • Udział w akcjach charytatywnych; przekazywanie pozytywnych wartości przez własną postawę nauczyciela; czuwanie nad właściwymi relacjami opartymi na wzajemnym szacunku, życzliwości, rozumieniu potrzeb i ograniczeń	wychowawcy, n-le przedmiotów, SU, pedagog, psycholog	
Przeciwdziałanie agresji i przemocy poprzez kształtowanie postawy tolerancji i szacunku wobec innych	• Zajęcia integracyjne – „Poznajmy się wzajemnie” –kl. VII; • Włączenie się do Światowego Dnia Życzliwości i Pozdrowień oraz Światowego Dnia Tolerancji–działania ogólnoszkolne: w tym zajęcia warsztatowe nt. „Dlaczego ważna jest tolerancja”; • Praca w wolontariacie na rzecz Hospicjum im. J.P II w Zgierzu, PCK, Schronisk dla zwierząt, Szkolne Koło Caritas, Szkolne Koło Wolontariatu-pomoc koleżeńska; • Włączenie się do akcji „Tydzień wolontariatu”; • Zajęcia psychoedukacyjne nt. komunikacji, kształtowania umiejętności pracy w grupie, sposobów radzenia sobie ze stresem, poczucia własnej wartości, itp.;	pedagog, psycholog, zespół ds. profilaktyki, wychowawcy, SU, pedagog, psycholog, bibliotekarz, nauczyciele	Zgodnie z harmonogramem, cały rok szkolny

Zadanie	Sposób realizacji	Osoby odpowiedzialne	Termin
	• Obchody Światowego Dnia Praw Dziecka oraz Praw Ucznia–akcja plakatowa połączona z zajęciami warsztatowymi; • Zajęcia warsztatowe kl. VII nt.: Savoir-vivre dla każdego; Asertywność na co dzień; Jak rozmawiać, czym jest prawidłowe porozumiewanie się; Lekcja nt. Godności; • zachęcanie uczniów do realizacji ich własnych pomysłów np. nakręcenie reportażu, wsparcie schroniska dla zwierząt, zorganizowanie uczniowskiego wsparcia przez uczniów dla osób od nich słabszych, tworzenie grup, które wspólnie się uczą, itp.; • Propagowanie bezpiecznych zachowań na terenie szkoły, podczas wyjść i wycieczek.		
Rozwijanie umiejętności związanych z bezpieczeństwem	• Realizacja programu Edukacja dla bezpieczeństwa–kl. VIII; • Pogadanki i zajęcia edukacyjne na temat: Rozpoznawania zagrożeń i przeciwdziałanie im; bezpieczeństwa w czasie wolnym w tym w okresie świąt, ferii, akcji, imprez, wyjść edukacyjnych i wycieczek; • Udzielania pomocy w nagłych wypadkach; • Spotkanie z pracownikami KPP na temat „Bezpiecznego korzystania z	Tymejczak Damian, pielęgniarka, pedagog, psycholog, wychowawcy, nauczyciele, ratownik medyczny,	Zgodnie z harmonogramem, cały rok szkolny

Zadanie	Sposób realizacji	Osoby odpowiedzialne	Termin
	mediów” oraz odpowiedzialności karnej nieletnich; Warsztaty dla uczniów kl. VII z udzielania pierwszej pomocy	zespół ds. Profilaktyki	

Obszar: Kultura – wartości, normy, wzory zachowań

Cele:

- Kształtowanie postaw patriotycznych-motywowanie do czynnego uczestnictwa w politycznym, społecznym i kulturalnym życiu kraju.
- Uczenie szacunku dla dobra wspólnego jako podstawy życia społecznego.
- Przygotowanie do życia w rodzinie, w społeczności lokalnej i w państwie.
- Rozwijanie postaw szacunku i tolerancji wobec innych.
- Rozpowszechnianie wśród uczniów idei świata, w którym panuje pokój pomiędzy narodami.

Zadanie	Sposób realizacji	Osoby odpowiedzialne	Termin
Poznanie historii i tradycji naszego narodu, budzenie poczucia świadomości narodowej i patriotycznej	• Zorganizowanie obchodów Narodowego Święta Niepodległości; • Zorganizowanie obchodów święta Konstytucji 3-go Maja; • Święto flagi; • Wycieczki patriotyczne, wyjścia i wyjazdy edukacyjne do: Muzeum Powstania Warszawskiego, do miejsc Pamięci Narodowej, udział w Centralnym Zlocie Młodzieży–Palmiry 2025; • Opieka nad Miejscami Pamięci Narodowej; • Aktywne uczestnictwo w spotkaniach klubu historycznego im. Grota Roweckiego w Zgierzu; • Spotkanie ze świadkami żywej historii, Rocznicą zbrodni zgierskiej;	Urbaniak Robert, Skirtun Anna, wychowawcy, opiekunowie SU i SKTK	Zgodnie z harmonogramem, cały rok szkolny

Zadanie	Sposób realizacji	Osoby odpowiedzialne	Termin
	• Udział w rajdach tematycznych,		
Określenie miejsca i roli Polaków w Europie, rozwijanie tożsamości europejskiej	• organizacja Europejskiego Dnia Języków Obcych	Katarzyna Ziomek-Sobór	26.IX.2025
Kultywowanie tradycji i obrzędowości szkoły	• Zorganizowanie obchodów imprez i uroczystości: Andrzejki, Mikołajki, Wigilia, Przedstawienie jasełkowe, Dzień Samorządności, Dzień Dziecka, Dzień Papieski, Święto Komisji Edukacji Narodowej; • Dzień Profilaktyki i Kultury Fizycznej połączony z akcją bezpieczne wakacje; • Uroczyste zakończenie roku szkolnego.	wychowawcy klas, SU, zespół ds. profilaktyki	Zgodnie z harmonogramem, cały rok szkolny
Podtrzymywanie tradycji regionu	• Opieka nad miejscami Regionalnymi Pamięci Narodowej • Udział w imprezach organizowanych w środowisku lokalnym: uroczystości patriotyczne (11.11, 03.05, 20.03); kulturalne: Miejski Ośrodek Kultury, Biblioteka Publiczna, Muzeum Miasta Zgierza, kino, teatr; sportowe; turystyczno-krajoznawcze; • udział w imprezach środowiskowych.	SU, wychowawcy klas, nauczyciele	Zgodnie z harmonogramem, cały rok szkolny
Rozbudzanie postaw aktywnego uczestnictwa w kulturze i sztuce	• Realizacja projektu „Spotkanie z kulturą”-wyjścia edukacyjne do kina, teatru, muzeum, filharmonii, na wystawy	wychowawcy klas, nauczyciele, SU	Zgodnie z harmonogramem,

Zadanie	Sposób realizacji	Osoby odpowiedzialne	Termin
	Organizowanie okolicznościowych imprez i uroczystości szkolnych, organizowanie wyjść edukacyjnych		cały rok szkolny
Poznanie samorządu terytorialnego i jego struktury	Współpraca z instytucjami wspomagającymi szkołę: Urząd Miasta Zgierza, Urząd Pracy, placówki kulturalno-oświatowe, MOK,MDK, biblioteki rejonowe	nauczyciele przedmiotów, bibliotekarze, zespół ds. profilaktyki	cały rok szkolny
Rozwijanie szacunku dla dobra wspólnego	Dbłość o dekorację sal lekcyjnych i estetykę korytarzy	wychowawcy, n-le przedmiotów	cały rok szkolny
Upowszechnianie czytelnictwa i kształtowanie kompetencji czytelniczych	- Przygotowanie do korzystania z różnych źródeł informacji, rozbudzanie potrzeb czytelniczych; - Zajęcia wprowadzające do korzystania ze zbiorów biblioteki; - Udział w akcjach czytelniczych: bookcrossing, książka za książkę, konkurs recytatorski; - Udział w akcji Światowy Dzień Książki i Praw Autorskich; - Dzień Bibliotekarza; - Przygotowanie i przeprowadzenie ogólnoszkolnych działań promujących czytelnictwo;	bibliotekarze, nauczyciele języka polskiego	Zgodnie z harmonogramem, cały rok szkolny

Zadanie	Sposób realizacji	Osoby odpowiedzialne	Termin
	• Dzień Głośnego Czytania; • Organizowanie szkolnych konkursów związanych z czytelnictwem i książką.		
Rozwijanie postawy tolerancji i szacunku wobec osób innej narodowości zwłaszcza rówieśników z Ukrainy	• Zorganizowanie zajęć na godzinach wychowawczych nt. Poznajemy kulturę i zwyczaje narodu ukraińskiego; • W ramach lekcji geografii lekcje na temat: Sąsiedzi Polski, ze szczególnym uwzględnieniem Ukrainy.	Wychowawcy klas, nauczyciel geografii, zespół ds. profilaktyki	cały rok szkolny

Obszar: Bezpieczeństwo – profilaktyka zachowań ryzykownych

Cele:

- Wspieranie uczniów w pokonywaniu trudności związanych z okresem dojrzewania.
- Dostarczanie wiedzy na temat uzależnień i substancji uzależniających, ich negatywnego wpływu na życie człowieka oraz prawnych i moralnych skutków używania tych środków.
- Propagowanie wiedzy na temat bezpiecznego korzystania z mediów.
- Kształcenie poczucia odpowiedzialności za swoje postępowanie.
- Zachęcanie do podejmowania działań wspierających rozwój psychiczny i fizyczny.
- Upowszechnienie wiedzy dotyczącej udzielania pierwszej pomocy.

Zadanie	Sposób realizacji	Osoby odpowiedzialne	Termin
Udzielanie pomocy psychologicznej uczniom w pokonywaniu problemów osobistych	• Wnikliwa obserwacja uczniów reagowanie na każde sygnały dotyczące wykluczenia z grupy rówieśniczej, agresji, przemocy; • Zainteresowanie i sytuacją rodzinną dziecka; • Wsparcie poprzez częste rozmowy i pomoc w rozwiązywaniu problemów; • Przeciwdziałanie negatywnym zjawiskom na terenie szkoły: ucieczki z lekcji, przemoc, niewłaściwe zachowanie, uzależnienia itd.; • Tworzenie zespołów wychowawczych do rozwiązywania konkretnych problemów;	wychowawcy klas, nauczyciele, pracownicy administracji, pedagog, psycholog	Zgodnie z harmonogramem, cały rok szkolny

Zadanie	Sposób realizacji	Osoby odpowiedzialne	Termin
	• Indywidualizowane podejście do uczniów w oparciu o wytyczne z opinii i orzeczeń wydanych przez PPP; • Przestrzeganie i propagowanie zasad szeroko pojętego bezpieczeństwa.		
Profilaktyka uzależnień– kształtowanie właściwych postaw wobec zagrożeń	• Realizacja programu „Trzymaj formę”–kl. VII i VIII; • Kontynuacja programu „Dopalaczom mówimy stop wybieramy zdrowie”–kl. VIII; • Zajęcia w klasach VII na temat zagrożeń związanych z uzależnieniami; • Stworzenie Galerii plakatów na temat stosowania używek; • Stop cyberprzemocy–zajęcia warsztatowe nt. bezpieczeństwa w sieci – kl. VII; • Stop cyberprzemocy–przygotowanie prezentacji multimedialnej przez uczniowie kl. VIII; • Zorganizowanie Dnia Bezpiecznego Komputera, Dnia Bezpiecznego Internetu; • Zajęcia warsztatowe w kl. VIII na temat zagrożeń współczesnej cywilizacji: alkoholizm, nikotynizm, dopalacze, uzależnienia od mediów; • Akcja ogólnoszkolna „Bezpieczne wakacje”; • Udział w profilaktycznych spektaklach teatralnych; • Omawianie zasad bezpieczeństwa w okresie przerw w nauce, wyjść	Kosiorek Łukasz, Tymejczak Damian, Robert Urbaniak, psycholog, pedagog, zespół ds. profilaktyki, Szkolne Koło Wolontariatu, SU, wychowawcy klas	Zgodnie z harmonogramem, cały rok szkolny

Zadanie	Sposób realizacji	Osoby odpowiedzialne	Termin
	edukacyjnych, wycieczek.		

Obszar: Współpraca z rodzicami i środowiskiem lokalnym

Cele:

- Rozwijanie poczucia więzi rodziców ze środowiskiem szkolnym.
- Tworzenie wspólnego kierunku pracy wychowawczej szkoły.
- Budowanie wspólnego systemu wartości.
- Współtworzenie atmosfery do dialogu i współpracy.
- Podnoszenie umiejętności wychowawczych rodziców.
- Rozwijanie sieci instytucji lokalnych wspierających pracę szkoły.

Zadanie	Sposób realizacji	Osoby odpowiedzialne	Termin
Zapoznanie rodziców z dokumentacją regulującą życie szkoły	• Omówienie z rodzicami obowiązujących dokumentów regulujących życie szkoły (Statut Szkoły, WSO, Polityka ochrony małoletnich, Program Wychowawczo-Profilaktyczny).	Wychowawcy klas	IX-X.2025
Współpraca z rodzicami w pokonywaniu trudności związanych z okresem dojrzewania uczniów.	• Spotkania i konsultacje z rodzicami; • Indywidualne rozmowy z uczniami i rodzicami - określenie potrzeb ucznia i form pomocy; • Pomoc materialna i rzeczowa: bezpłatne obiady, pomoc finansowa; • Współpraca z MOPS, GOPS, Sądem Rejonowym, Poradnią Psychologiczno-	wychowawcy klas, psycholog, pedagog, nauczyciele	Zgodnie z harmonogramem, cały rok szkolny

Zadanie	Sposób realizacji	Osoby odpowiedzialne	Termin
	Pedagogiczną, Powiatową Komendą Policji, Fundacją Arka, Poradnią Zdrowia Psychicznego, Centrum Pomocy Uchodźcom-rozpoznanie potrzeb w zakresie pomocy dydaktycznej, opiekuńczo-wychowawczej i materialnej; • Ustalenie wspólnej z rodzicami strategii i jednolitego frontu w działaniach mających na celu uzyskanie jak najlepszych wyników w pracy opiekuńczo-wychowawczej; • Umieszczenie w zakładce dla rodziców na stronie internetowej szkoły informacji na temat: Szkodliwość palenia e-papierosów, Problem otyłości wśród dzieci i młodzieży, Wskazówki do pracy z dzieckiem z mutyzmem.		
Angażowanie rodziców w życie szkoły	• Uwzględnianie propozycji rodziców w zakresie działań wychowawczych i profilaktycznych szkoły i klasowych programów wychowawczych; • Włączanie rodziców do działań związanych z realizacją Programu Wychowawczo-Profilaktycznego, w tym udział rodziców organizowaniu Wigilii klasowych i innych uroczystości szkolnych, pomoc w przygotowaniu Dnia ze wspólnym śniadaniem	zespół ds. profilaktyki, wychowawcy, Rada Rodziców, Trójki klasowe rodziców	cały rok szkolny

Zadanie	Sposób realizacji	Osoby odpowiedzialne	Termin
Współpraca z instytucjami w środowisku lokalnym	• W ramach działań wolontariatu: Stowarzyszenie Hospicjum im. Jana Pawła II w Zgierzu, Orkiestra Świątecznej Pomocy, Schroniska dla zwierząt w Zgierzu i Łodzi, PCK, Caritas; • W ramach działań kulturalno-oświatowych: MOK, MDK, Muzeum Miasta Zgierza CKD, Miejsko Powiatowa Biblioteka Publiczna w Zgierzu, Pedagogiczna Biblioteka Publiczna- filia w Zgierzu, łódzkie kina, teatry i muzea, ŁDK w Łodzi; • W ramach działań edukacyjnych: szkoły ponadpodstawowe, Planetarium, Ośrodek Edukacji Ekologicznej Źródła, Ośrodek Edukacji Ekologicznej w Lesie Łagiewnickim, Oczyszczalnia Ścieków w Zgierzu, banki, Sąd Rejonowy; • W ramach działań sportowych–Ośrodek Wypoczynkowy Malinka, MOSIR, Basen Miejski, orlik przy stadionie klubu Włókniarz; • W ramach doradztwa zawodowego–szkoły ponadpodstawowe zgierskie i łódzkie, powiatowe, PPP, PUP.	zespół ds. profilaktyki, nauczyciele przedmiotów, wychowawcy, doradca zawodowy	cały rok szkolny

Obszar: Podnoszenie jakości edukacji i wychowania

Cele:

- Rozwijanie aktywności i kreatywności oraz indywidualnych zainteresowań uczniów.
- Przygotowanie młodzieży do wyboru drogi dalszego kształcenia.
- Wspieranie nauczycieli w realizacji procesu dydaktyczno-wychowawczego.
- Diagnozowanie, monitorowanie i doskonalenie działań edukacyjno-wychowawczych.
- Poszerzanie wiedzy nauczycieli i wychowawców na temat wspierania uczniów w sytuacjach kryzysowych.

Zadanie	Sposób realizacji	Osoby odpowiedzialne	Termin
Przygotowanie i przeprowadzanie działań wspomagających rozwój uzdolnień i postaw twórczych rozwijanie myślenia analitycznego	• Rozwijanie zainteresowań poprzez wspieranie motywacji wewnętrznej; • Poznanie technik zapamiętywania i uczenia się; • Opieka nad uczniami o SPE, w tym zdolnymi - pomoc w przygotowaniu do konkursów, olimpiad, występów artystycznych i sportowych; • Prezentacja zainteresowań i osiągnięć uczniów; • Organizacja i przeprowadzenie Dnia Liczby PI; • Organizowanie przerw z grami planszowymi; • Zajęcia na temat: „Sztuczna inteligencja–ułatwienie, czy niebezpieczeństwo”, „Technologie pod kontrolą, czyli jak zadbać o cyfrową równowagę”	wychowawcy, nauczyciele przedmiotów, psycholog, pedagog, bibliotekarz, Urbaniak Robert	Zgodnie z harmonogramem, cały rok szkolny

Zadanie	Sposób realizacji	Osoby odpowiedzialne	Termin
Pomoc w podejmowaniu decyzji dotyczącej dalszej edukacji i wyboru szkoły.	• Według odrębnego planu działań doradztwa zawodowego	wychowawcy klas, Anna Augustyniak, Dorota Cichosz, Judyta Czerkiewicz	wg ustalonych harmonogramów
Doskonalenie warsztatu pracy nauczycieli	• Umieszczenie w folderze dla nauczycieli informacji na temat: „Problem otyłości wśród dzieci i młodzieży”, Listy uczniów wymagających indywidualnego podejścia w nauce; • Przygotowanie dla wychowawców klas materiałów na lekcje wychowawcze: „Dlaczego ważna jest tolerancja”–kl. VII, „Co to znaczy zdrowy styl życia”–kl. VII, „Jakie produkty powinno zawierać drugie śniadanie”–VII i VIII, „Co powinniśmy wiedzieć o szkodliwości palenia tytoniu”–kl. VII; • Samodoskonalenie w ramach pracy zespołów przedmiotowych; • Wykorzystanie sprzętu zakupionego w ramach programu „Laboratoria przyszłości”	pedagog, psycholog, przewodniczący zespołów przedmiotowych, nauczyciele przedmiotów	Zgodnie z harmonogramem, cały rok szkolny

Ewaluacja programu

Efekty działań wychowawczo–profilaktycznych będą monitorowane na bieżąco, przez wychowawców klas. Na koniec roku szkolnego zostanie przeprowadzona ewaluacja Programu Wychowawczo-Profilaktycznego.

Podczas ewaluacji mogą zostać wykorzystane następujące metody pozyskiwania informacji:

- 1) obserwacja zachowań uczniów i zachodzących w tym zakresie zmian,
- 2) analiza dokumentacji,
- 3) rozmowy z uczniami, rodzicami, nauczycielami oraz innymi pracownikami szkoły,
- 4) wymiana spostrzeżeń w zespołach wychowawców i nauczycieli,
- 5) ankiety dla uczniów, rodziców i nauczycieli,
- 6) analizy przypadku.

Program Profilaktyczno-Wychowawczy może ulegać modyfikacji w zależności od potrzeb społeczności szkolnej oraz czynników zewnętrznych.